

**SYSTEM HODNOCENÍ UČITELŮ ŠKOLY, ZŠ MENDELOVA, KARVINÁ, WWW.MENDELOVA.CZ****ÚVOD**

Základním cílem hodnocení učitelů je napomoci jejich osobnímu rozvoji. Současně systém slouží k získání zásadních podkladů pro jejich odměňování formou osobních příplatků.

Ty ovšem v sobě zahrnují navíc další složky týkající se plnění různých mimořádných funkcí učitele (například koordinace aktivit školy v různých průřezových tématech, činnost v metodických orgánech školy, správcovství kabinetů a sbírek) či činností, které nemají charakter přímé pedagogické práce (například péče o estetizaci školy, péče o květiny) apod. Tyto další složky však dosahují v celkové výši osobních příplatků maximálně 30%.

Na začátku každého školního roku vytyčuje ředitel školy požadavky na (metodickou) náplň náslechové vyučovací hodiny, na niž ho (a případně i další své kolegy) učitelé v průběhu roku pozvou (tzv. hospitace na pozvání). Samozřejmě jej mohou podle svého uvážení pozvat na více hodin. Ředitel i jeho zástupci realizují kromě toho i další hospitační činnost podle potřeby (podle plánu kontrolní a hospitační činnosti). Poznanky z těchto hospitací jsou rozebrány ihned v rámci pohospitačního rozhovoru, závěry jsou pak v zobecněné podobě využity i v rámci hodnotících rozhovorů.

Tyto hodnotící rozhovory probíhají jednou ročně, vždy na konci školního roku, tedy v květnu a červnu. Při hodnocení i sebehodnocení v rámci tohoto hodnotícího rozhovoru učitel dokladuje, jak se blíží ve své pedagogické činnosti ke kritériím mistrovské práce učitele a k jejich indikátorům stanoveným v tzv. „Charakteristice mistrovské práce učitele“. K tomuto dokladování mu slouží materiály, které má uloženy v osobním pracovním portfoliu, v němž zachycuje své pedagogické pokroky.

Kromě povinných součástí, které na každý rok vyhledává ředitel školy, obsahuje portfolio materiály podle uvážení učitele. (Portfolia učitelé používají i při všech dalších průběžných hodnoceních své práce, včetně pohospitačních rozhovorů. Zároveň portfolia slouží ke vzájemné inspiraci pedagogů na škole jak při organizovaných společných výměnách zkušeností, tak v rámci jejich neformálních konzultací.)

Samotné hodnocení i sebehodnocení probíhá formou rozhovoru, v němž hodnocený pracovník sebehodnotí svou pedagogickou činnost a její dosaženou úroveň dokládá dokumentací vedenou v portfoliu. Zároveň si ve spolupráci s hodnotitelem (ředitelem školy či jeho zástupcem pro věci pedagogické) vytyčuje dva až tři konkrétní pedagogické cíle, jichž by chtěl v průběhu dalšího školního roku dosáhnout – popisuje jejich žádoucí úroveň, cesty (prostředky) k jejich dosažení i způsoby sledování svého pokroku v těchto oblastech. K naformulování cílů může využít příklady, které jsou předem zveřejněny. Plnění těchto cílů se stává součástí hodnocení a sebehodnocení učitele v následujícím roce. Postupně budou tyto cíle směřovány do oblastí, v nichž má učitel největší rezervy.

S cíli, jež si učitelé stanovili, jsou seznámeni i jejich ostatní kolegové tak, aby mohli při jejich plnění spolupracovat, případně aby posléze mohli využít jejich výsledků při své vlastní pedagogické práci.

## MISTROVSKÁ ÚROVEŇ PRÁCE UČITELE

Při všech rozhodovacích procesech učitel na prvním místě zohledňuje žáky a jejich potřeby.

### 1. Výuka podporující učení

#### 1.1. Plánování výuky pro maximální učení a porozumění

- a) Učitel cílevědomě volí vhodné cíle vyučovacích jednotek i vyšších celků
  - směřující k očekávaným výstupům a oborovým kompetencím vymezeným ve školním vzdělávacím programu
  - a zároveň umožňující nacvičovat a procvičovat dovednosti, z nichž se skládají klíčové kompetence.Tyto cíle dokáže srozumitelně formulovat.
- b) Při plánování vyučování vychází učitel ze schopností a již osvojených dovedností a znalostí žáků a míry jejich porozumění učivu.
- c) Učitel již předem zvažuje, jak bude zjišťovat dosažení cílů výuky (co bude důkazem jejich dosažení), a v souladu s tím plánuje aktivity pro vyučovací jednotky a celky.
- d) Do výuky učitel navrhuje a zařazuje činnostní aktivity (co nejvíce aktuální a vycházející ze života žáků), které efektivně vedou k porozumění učivu i k rozvoji klíčových kompetencí

#### 1.2. Realizace efektivní výuky

- a) Učitel v souladu s cíli výuky a s ohledem na úroveň celé třídy i jednotlivých žáků využívá vhodných strategií a metod práce tak, aby se všichni žáci zapojili do učení. Učitel pružně reaguje na aktuální stav a případné změny atmosféry ve třídě, aby stále žákům usnadňoval proces učení.
- b) Tím, jak vyučuje, pomáhá učitel žákům propojit to, co už vědí a umí, s novými informacemi a dovednostmi. Pomáhá jim propojovat vše nové i s jejich životními zkušenostmi.
- c) Učitel cíleně vytváří učební situace, v nichž žáci musí kriticky myslet, řešit problémy, komunikovat a spolupracovat s ostatními.
- d) Učitel vede žáky k systematickému reflektování svého procesu učení, k myšlení o jejich vlastním poznávání, učení a myšlení

#### 1.3. Vytváření podnětného, bezpečného (a zároveň náročného) prostředí při výuce

- a) Učitel svým chováním vytváří prostředí, které povzbuzuje respekt a toleranci k názorům ostatních (žádoucí chování tak zároveň modeluje žákům), zásady správného chování jsou přirozenou součástí každodenních učebních aktivit
- b) Učitel povzbuzuje, podporuje a uznává úspěchy a podíl všech žáků na společné práci, zohledňuje při tom jejich individuální zvláštnosti
- c) Učitel je ve svých požadavcích na žáky náročný (vychází z rozpoznání možností nejbližšího rozvoje jednotlivých žáků), povzbuzuje žáky, aby riskovali a byli kreativní
- d) V učebně učitel vytváří bezpečné a podnětné prostředí, které zajišťuje, aby žáci měli blízko k učebním materiálům, technologiím a prostředkům zajišťujícím učení

#### 1.4. Hodnocení žáka jako prostředek k učení a porozumění

- a) Učitel před započítím práce informuje žáky o cílových pojmech, vědomostech a dovednostech a také o způsobu zjišťování výsledků jejich práce
- b) Učitel poskytuje žákům správně načasovanou, výstižnou a přesnou zpětnou vazbu. Žákům umožňuje demonstrovat porozumění učivu prostřednictvím různých typů úloh (včetně úloh praktických). Učitel hodnotí individuální pokrok žáků.
- c) Učitel učí žáky hodnotit své vlastní výkony, výsledky práce a proces učení. Umožňuje jim spolupodílet se na formulaci hodnotících kritérií a indikátorů. Zároveň jim poskytuje možnost hodnotit práci ostatních žáků.

- d) Učitel využívá výsledků hodnocení k adaptaci výukového procesu, metod, strategií i obsahu výuky a k pomoci žákům při stanovování jejich individuálních cílů.

## 2. Zapojení do aktivit školy a života školního společenství

### 2.1. Zapojení se do školního týmu

- a) Učitel aktivně a konstruktivně spolupracuje s kolegy, podporuje další rozvoj školy otevřeným a konstruktivním sdílením svých názorů, vědomostí, dovedností a myšlenek, podporuje úsilí ostatních členů sboru
- b) Učitel je loajální ke škole, respektuje rozhodnutí, která byla učiněna, respektuje názory ostatních členů sboru, respektuje důvěrnost informací, které mu byly sděleny
- c) Učitel se aktivně podílí na přípravě, realizaci, vyhodnocování a inovacích školního vzdělávacího programu – jeho obecných částí i částí zaměřených na oblasti a obory jeho specializace

### 2.2. Zapojení se do aktivit na škole

- a) Učitel se aktivně zúčastňuje společných mezitřídních či celoškolských projektů pro žáky, sám se spolupodílí na jejich přípravě, realizaci a vyhodnocení.
- b) Učitel připravuje pro žáky své třídy zajímavé aktivity (rozvíjející jak jednotlivce, tak vztahy v žákovském kolektivu), s žáky své třídy připravuje i aktivity vyžadující spolupráci s jinými třídami (školami)
- c) Učitel se zúčastňuje akcí pro rodiče (pro žáky a rodiče), sám tyto akce ve spolupráci s ostatními připravuje, realizuje a vyhodnocuje.

## PŘÍKLAD POŽADAVKŮ ŘEDITELE ŠKOLY NA PRÁCI UČITELE V JEDNOM ŠKOLNÍM ROCE

### 1. připraví minimálně jednu hodinu,

#### 1.1. na niž pozve

- a) ředitele školy (hospitace) = pracovní povinnost
- b) ŘŠ + své kolegy (minimálně 5 dalších) – odměna 700 Kč
- c) ŘŠ + učitele i jiných škol – odměna 1 500 Kč

#### 1.2. Tato hodina bude

- a) vystavena na třífázovém modelu hodiny (E – U – R)
- b) efektivně využívat práci s internetem (notebooky)
- c) případně obojí: hodina s modelem (E – U – R) a notebooky

### 2. povede si své pracovní portfolio,

které bude sloužit jako materiál při rozhovorech s vedením školy, včetně pohospitačních rozhovorů

## PORTFOLIO UČITELE

K čemu slouží pracovní portfolio učitele:

- je dokladem toho, jak učitel při své pedagogické činnosti směřuje k cílům školy formulovaným v Charakteristice mistrovské práce učitele
- je používáno při průběžných pohospitačních rozhovorech a při hodnotícím rozhovoru na konci školního roku
- je zdrojem zkušeností z práce s portfoliem, kterou vyžadujeme i po všech žácích
- je zdrojem poučení a inspirace pro ostatní pedagogy školy
- stává se základem reprezentačního portfolia, které může učiteli sloužit pro prezentaci své pedagogické práce

Příklad zadání obsahu pracovního portfolia učitele na jeden školní rok

Pracovní portfolio bude obsahovat:

- dokumentaci nejméně tří vyučovacích jednotek (přípravu, písemné výstupy žáků, stručnou reflexi učitele)
- dokumentaci nejméně jedné větší akce (např. poznámky k její přípravě, vyhodnocení a návrhy na zkvalitnění, celkovou reflexi...), kterou učitel v roce zorganizoval nebo se na ní spolupodílel
- seznam akcí DVPP, jichž se učitel zúčastnil
- stručné záznamy (např. formou podvojného deníku = zestručnělá citace + komentář učitele k ní, ale i jinou formou) z jedné publikace pedagogického nebo psychologického charakteru
- vyplněný záznamový arch z postřehů ze zajímavých článků z pedagogického tisku
- cokoliv dalšího podle uvážení učitele (kopie zajímavých materiálů, ukázky hodnotících nástrojů, vlastní reflexe, vlastní články do tisku ...)

## HODNOTÍCÍ ROZHOVOR

### CÍLE HODNOTÍCÍHO ROZHOVORU:

1. provést stručnou sebereflexi a sebehodnocení učitelovy práce za rok 2007/2008
2. sjednotit se v chápání materiálu „*Charakteristika mistrovské práce učitele, k níž chceme na škole směřovat*“
3. vytýčit 2 zcela konkrétní cíle pro pedagogický růst učitele v příštím školním roce

**V hodnotícím rozhovoru** po krátkém sebehodnocení toho, co se letos učitelovi povedlo, budeme diskutovat na základě materiálu *Charakteristika mistrovské práce učitele, k níž chceme na škole směřovat*. Učitel bude hodnotit, v jaké míře se mu daří body této charakteristiky dosahovat v jeho vlastní činnosti. Dokládá to prostřednictvím materiálů ze svého portfolio, zejména dokumentací nejméně tří vyučovacích jednotek (přípravy, výstupy žáků, stručná reflexe učitele) a *nejméně jedné větší akce* (např. poznámky k jeho přípravě, vyhodnocení a návrhy na zkvalitnění, celková reflexe...), kterou učitel v tomto roce zorganizoval nebo se na ní spolupodílel, či čímkoliv dalším podle uvážení učitele (kopie zajímavých materiálů, ukázky hodnotících nástrojů, vlastní reflexe, vlastní články do tisku ...).

Dále učitel **nadefinuje** 2 (případně 3) **zcela konkrétní cíle** pro svou pedagogickou práci v příštím školním roce, popíše jejich žádoucí úroveň, cesty (prostředky) k jejich dosažení i způsoby sledování svého pokroku v těchto oblastech. Cíle musí odpovídat směřování školy vyjádřenému v „*Charakteristice ...*“. Tyto cíle je možno vytvořit analogicky **podle níže uvedených příkladů**, tyto příklady je možno jakkoliv rozšířit, zúžit, případně i (zcela) doslova převzít.

Samozřejmostí je znalost ŠVP naší školy (společných částí a částí týkajících se toho, co letos učitel v 1. a 6. ročníku podle ŠVP realizoval).

**Předpokladem úspěšného rozhovoru je promyšlení vlastního sebehodnocení pedagogické práce za rok 2007/2008 a příprava formulace obou cílů pro příští rok.** Tyto cíle mohou být samozřejmě po rozhovoru ještě doformulovány (konkretizovány) do konečné (co nejkonkrétnější roviny), případně obměněny.

### PŘÍKLADY CÍLŮ PRO PEDAGOGICKÝ RŮST UČITELE NA JEDEN ŠKOLNÍ ROK:

1. Příklad z oblasti 1.2. *Realizace efektivní výuky – kooperativní učení (c)*

**Chci se** v příštím školním roce **zaměřit** na kvalitnější a častější vytváření možností pro kooperativní činnosti žáků – **zaměřím se na úkoly zajišťující skutečnou práci všech členů skupiny** (aby se někteří jednotlivci „nevezli“) **prostřednictvím rozdělení úkolů podle rolí**

**Konkrétní formulace měřitelného a doložitelného cíle:** vytvořím pro kooperativní činnosti žáků vhodné (jasné a srozumitelné) popisy jednotlivých skupinových rolí, tyto popisy pak využiji při kooperativní výuce v jednom předmětu (kterém) v jednom ročníku

**Cesta:**

- V souladu s ŠVP promyslím systém výuky v předmětu (kterém?) a vytvořím předem jeho tematický plán s poznámkami o možnostech kooperativních aktivit

**Způsob sledování v portfoliu:**

- tematický plán předmětu (jednoho ročníku) obsahující i poznámky o plánovaných možnostech kooperativního učení
- srozumitelné popisy jednotlivých skupinových rolí určené žákům
- přehledně strukturovaná písemná příprava tří hodin, kde byla kooperativní činnost (s využitím práce žáků ve skupinových rolích) skutečně efektivně realizovaná, a reflexe k těmto hodinám
- celková reflexe zkušeností získaných z kooperativních činností žáků

**Na jednu hodinu takto zaměřenou bude pozván člen vedení školy**

## 2. Příklad z oblasti 1.2. Realizace efektivní výuky – moderní technologie (d)

**Chci se** v příštím školním roce **zaměřit** na výuku s interaktivní tabulí (a notebooky)

**Konkrétní formulace měřitelného a doložitelného cíle:** vytvořím minimálně 5 příprav pro aktivní práci žáků a učitele s interaktivní tabulí (a notebooky), kde bude interaktivní tabule využita nejen pro ilustraci učitelského výkladu, ale i pro aktivní práci žáků

**Cesta:**

- Seznámím se s možnostmi, které dává pro práci s interaktivní tabulí internet a jiné dostupné zdroje

**Způsob sledování v portfoliu:**

- přehledně strukturovaná písemná příprava pěti hodin, kde byla smysluplně využita práce s interaktivní tabulí a notebooky, a reflexe těchto hodin
- přiloženo CD s vypálenými materiály pro interaktivní tabuli

**Na jednu hodinu takto zaměřenou bude pozván člen vedení školy**

## 3. Příklad z oblasti 1.4. Hodnocení žáka jako prostředek k učení a porozumění – kritéria hodnocení (c)

**Chci se** v příštím školním roce **zaměřit** na lepší využívání kritériálního hodnocení žakovské práce – na vytváření vhodných kritérií a indikátorů dobré práce žáků

**Konkrétní formulace měřitelného a doložitelného cíle:** vytvořím kritéria hodnocení práce žáků ve třech častých činnostech jednoho předmětu (*kterém?*) pro jeden určitý ročník (*který?*), tato kritéria budou doplněna i

o indikátory mistrovsky splněné práce (případně i ve třech úrovních – mistrovská, průměrná, nedostačující práce) a tyto nástroje hodnocení vyzkouším ve své výuce

**Cesta:**

- Před samotnou činností prostuduji příslušnou literaturu

**Způsob sledování v portfoliu:**

- přehledná tabulka kritérií a indikátorů pro tyto tři vybrané činnosti
- doklady o práci s kritérii – přehledně strukturovaná písemná příprava tří hodin, ukázka prací různě podle těchto nástrojů hodnocených
- stručná reflexe použití kritérií a indikátorů

**4. Příklad z oblasti 2.1. Zapojení do školního týmu – tvorba ŠVP (c)**

Jako koordinátor průřezového tématu **XY se chci** v příštím školním roce **zaměřit** na zdokonalení systému začlenění tohoto PT **XY** do výuky

**Konkrétní formulace měřitelného a doložitelného cíle:** vytvořím nové prvky systému začlenění výuky PT XY na 2. stupni naší školy = připravím a realizuji projektový den pro 6. a 7. ročník se zaměřením na tématické okruhy (*které*) PT XY a zároveň promyslím alespoň 5 nových možností začlenění konkrétních aktivit a činností z PT XY do výuky předmětů (*kterých*) v (*kterém, kterých*) ročníku a vyzkouším a reflektuji minimálně tři hodiny s tímto začleněním do výuky.

**Cesta:**

- Před samotným plánováním prodiskutuji s dalšími zainteresovanými učiteli jejich prozatímní zkušenosti z realizací našich záměrů pro PT XY formulovaných v ŠVP i své návrhy

**Způsob sledování portfolia:**

- přehledná dokumentace přípravy a průběhu projektu
- návrh pozměněného systému začlenění PT XY do výuky v našem ŠVP
- příprava tří hodin, kde byly úspěšně včleněny prvky PT XY

**Na jednu hodinu takto zaměřenou bude pozván člen vedení školy****5. Příklad z oblasti 2.2. Zapojení do aktivit na škole – aktivity pro třídu (b)**

**Chci se** v příštím školním roce **zaměřit** na promyšlenější a aktivnější utužování kolektivu třídy, kde jsem třídním učitelem

**Konkrétní formulace měřitelného a doložitelného cíle:** připravím 3 zcela nové aktivity pro třídu (včetně celoroční třídní soutěže a činnostního obsahu výletu), které napomohou utužení kolektivu třídy

**Způsob sledování v portfoliu:**

- přehledný popis aktivit s příslušnými materiály
- scénář činnostně zaměřeného výletu
- zpětné vazby z aktivit třídy
- zpětné vazby žáků o výletu